

DADES GENERALS DE L'ASSIGNATURA

NOM: PRACTICUM DE INVESTIGACIÓ
CODI: 622017
ENSENYAMENT: Treball Social
CURS ACADÈMIC: 2007- 2008
TIPUS D'ASSIGNATURA: Troncal
IMPARTICIÓ: SEGON SEMESTRE
GRUP: M1 i T1
CRÈDITS TOTALS: 7,5 **CR. TEÒRICS:** **CR. PRÀCTICS:**
LLENGUA:

DEPARTAMENT: SECCIÓ DEPARTAMENTAL DE TREBALL SOCIAL I SERVEIS SOCIALS

PROFESSORAT: ANNA NOVELLAS (COORDINADORA), IRENE DE VICENTE, CANDID PALACIN, ERNEST SARRIAS, JOSEP ANTONI TOUS, FERRAN CORTÉS, GUILLERMO SALVADOR, MONTSERRAT SOLÉ.

La recerca com a espai d'aprenentatge en

l'ensenyament de Treball Social

L'exercici pràctic d'una investigació és una activitat docent molt rellevant per a la formació de Diplomats en Treball Social i per a la promoció d'un exercici integral i tècnic de la professió.

El desenvolupament complet d'una investigació obre un procés carregat d'oportunitats per a realitzar aprenentatges significatius i variats. Especialment és així quan la participació dels alumnes es fa plenament efectiva en el conjunt de les operacions del procés de definició i de desenvolupament del projecte de recerca.

REPTES I POSSIBILITATS DEL PRACTICUM D'INVESTIGACIÓ.

1.- Els projectes d'investigació apareixen com una experiència d'immersió pràctica en elements fonamentals de la cultura científica :

- L'aplicació del procediment d'investigació científica en projectes de recerca relacionats amb el treball social fa possible que l'alumne realitzi una comprensió més directa de l'estructura lògica d'aquest procedir, de les peculiaritats metodològiques que pren en les ciències humanes, de la seva vàlua per a la construcció de coneixements en el propi àmbit.
- En el procés d'investigació s'explicita una actitud de gran interès per al treball social : una apropiació del principi de no-consciència i la necessària conquesta disciplinada del coneixement en front de l'excessiva importància que pren en la professió l'experiència no reflexionada, el saber espontani, etc.
- L'exercici de la investigació possibilita el coneixement de diverses tècniques instrumentals de recollida i d'anàlisi de dades a través de la seva aplicació concreta.
- L'exercici pràctic de la investigació ajuda també a realitzar una adequada apropiació de l'estructura sistemàtica del procedir disciplinat del treball social ; a construir habilitats importants de cara a la interpretació (establir relacions entre dades i coneixements, incloent els raonaments lògics) i de cara a la programació (l'operativització de proposicions, la comprensió dels projectes d'intervenció com a hipòtesis d'acció per experimentar/observar, etc.)

2. El practicum d'investigació és una experiència que permet comprendre el vincle instrumental de la investigació amb la pròpia estructura de procediments del treball social :

- Com a instrument de construcció de coneixements operatius que és útil per a la realització de bons diagnòstics de la situació social en espais socials d'intervenció concrets : territoris, institucions, el propi àmbit professional, etc. (investigacions diagnòstiques).
- Com a instrument de construcció de coneixements operatius per a la realització de bones avaluacions (investigacions avaluadores).

3. L'exercici d'una investigació apareix, també, com estudi intens de problemàtiques socials quan, en el procés d'investigació es realitza una aproximació als coneixements previs en relació als temes i objectes d'investigació. Per això, el Practicum, permet que l'alumne construeixi coneixements experts sobre fenòmens socials als que s'enfronta el treball social (pobresa, delinqüència, minusvalidesa, malaltia mental, toxicomanies, deficiències del propi àmbit professional, fracàs escolar, maltractaments, etc.) i que relacioni els procedents de la seva formació en ciències humanes.

4. El Practicum d'investigació és també una experiència organitzativa que permet l'assaig, el descobriment i l'anàlisi de les dinàmiques dels grups (relacions grupals), de les dificultats organitzatives d'un equip (construcció de criteris i comprensions comuns, distribució de responsabilitats, formes de treball, de debat, etc.) i el descobriment de les pròpies destreses i dificultats, etc.

Però els seus efectes van més enllà : la investigació en equip aproxima als reptes metodològics de la pròpia intervenció del treball social en situacions socials col·lectives. Els coneixements del treball social comunitari i de grup poden ser exemplificats i aclarits per la pròpia experiència.

CARACTERÍSTIQUES DE LES INVESTIGACIONS DEL PRACTICUM.

Els projectes de recerca que es portaran a terme es defineixen a partir d'un conjunt de propostes que l'assignatura ofereix als alumnes. En base a aquestes propostes elaborades pels professors, els alumnes es distribueixen en grups homogenis en numero i s'inicia un procés que, de bon començament, pretén d'aconseguir la seva apropiació per part del grup d'alumnes o, be, la seva redefinició, parcial o completa

1. Les investigacions més útils al treball social són aquelles que connecten amb la perspectiva operativa que presideix la intervenció : conèixer per actuar, conèixer per redefinir la intervenció.

Aquesta consideració permet forçar les investigacions en cert sentit :

- Els temes d'investigació haurien de connectar amb motivacions i interessos genuïns pel treball social, siguin aquests situacions internes al propi treball social (les relacions de treball social, la intervenció, etc.) o externes (relacions socials que donen compte de marginacions, exclusions, vulnerabilitats, etc. en espais socials concrets).
- Les conclusions de les investigacions haurien d'encarar l'aplicabilitat en l'àmbit del treball social. Aquesta aplicabilitat pot ser entesa de forma amplia : algunes investigacions enfrontaran la tasca de generar coneixements útils per a la intervenció o per a les operacions de programació - projecció d'intervencions. Altres investigacions enfrontaran una aplicabilitat en nivells institucionals de les pràctiques del treball social (pràctiques organitzatives, discursives, de transmissió).

2. Les recerques haurien d'encarar la seva difusió tant per la seva possible utilitat docent com per promoure d'interès investigador dins l'àmbit del treball social o, bé, com a instrument de contrast de la pròpia investigació.

Amb aquesta intenció, cada grup de recerca elaborarà (amb independència dels dossiers complets de recerca) un breu informe de difusió de la investigació de 3-5 pàgines (*presentació resumida* de l'objecte d'investigació, dels seus objectius, del marc teòric, de la metodologia emprada, de les conclusions i resultats obtinguts, de la bibliografia) que es dipositaran a l'EUTS per a la seva consulta directa o a través de les xarxes informàtiques i la biblioteca.

Aspectes organitzatius del practicum de recerca

METODOLOGIA D'APRENENTATGE I ORGANITZACIÓ DE LA DOCÈNCIA

El practicum de recerca es desenvolupa en dos espais diferenciats i complementaris:

1. Sessions del grup d'investigació. Els alumnes que es van constituint en equip d'investigació realitzen reunions d'auto organització i de coordinació, d'estudi, debat i intercanvi de coneixement sobre el tema de la investigació, pel desenvolupament de treball de camp, de les anàlisis, elaboracions cooperatives, etc.

(Dimecres de 9'30 a 14'30 o de 17 a 21'45 hores)

2. Sessions de direcció de la investigació i de supervisió del grup. Animades per un professor es un espai docent d'orientació de la investigació, de supervisió de tasques, de formació en els aspectes metodològics, epistemològics i tècnics, de reflexió i debat a l'entorn de la problemàtica que s'investiga, d'avaluació del procés i dels seus resultats.

(Dilluns de 8'30 a 10'30 o de 16'00 a 18'00 i Dimecres de 8'30 a 9'30 o de 16'00 a 17'00).

EL PROFESSOR COORDINADOR

Per tractar-se d'una assignatura col·lectiva, el practicum compta amb un professor que coordina i organitza l'intercanvi docent dels professors per a afavorir l'emergència de comprensions i criteris comuns. Aquest professor coordinador també es troba a disposició dels alumnes per informar-los i acollir les seves propostes.

L'AVALUACIÓ DE L'ALUMNE

Es construeix per part dels professors directors supervisors tot prenent en consideració les qualitats del producte final (dossier complet de la recerca i informe de difusió de la investigació), el funcionament del grup com a equip i les aportacions individuals de l'alumne al projecte col·lectiu de recerca.

Criteris per a l'avaluació continuada

Els criteris contemplem a l'estudiant des del espai grupal i l'espai de tutories individual i el treball realitzat

Coneixements

Amplia els seus coneixements teòrics

Integra el continguts

Aprofundeix en les metodologies i tècniques a aplicar en les recerques

Relaciona la pràctica amb la teoria

Realitza correctament els treballs

Actituds

- Es mostra responsable
- Col·labora i discorre de forma activa
- Compleix amb els compromisos plantejats pel grup
- Mostra iniciativa i aporta suggeriments

Habilitats

- Mostra una actitud empàtica respecte al grup
- Aporta perícia comprensiva i concloent
- Es mostra discorrent i reflexiva
- Te capacitat d'autocrítica

Procés d'avaluació continuada

Es realitzarà en tres parts tenint en compte el procés que va seguint el practicum, i s'avaluarà l'alumne d'acord amb els criteris esmentats

1ª part. Marc teòric.

Moment en que la part de contingut de mar teòric i disseny de la recerca ha conclòs

2º part. Treball de Camp.

Punt en que les tècniques de recollida de dades han estat aplicades i es finalitza el treball de camp.

3ª part. Evidència

Presentació dels resultats, conclusions de la recerca i exposició del document final.

7 de Juny del 2007